

POSTANOWIENIE

Dnia 1 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie wniosku adw. P. M. obrońcy P. J. sędziego Sądu Rejonowego w O. o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Marka Motuka wymogów niezawisłości i bezstronności na podstawie art. 29 § 5-9 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym,

po rozpoznaniu 1 października 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu bez udziału stron, wniosku SSN Marka Motuka o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: Barbary Skoczkovskiej, Eugeniusza Wildowicza i Pawła Grzegorczyka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 31/24, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego: Barbarę Skoczkovską, Eugeniusza Wildowicza i Pawła Grzegorczyka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 31/24.

UZASADNIENIE

Pismem z 19 marca 2024 r. obrońca sędziego P. J. wniósł w trybie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Motuka wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu.

Sprawa ta została zarejestrowana w repertorium Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego pod sygn. akt I ZB 31/24 zaś do jej rozpoznania zostali wylosowani sędziowie Sądu Najwyższego w osobach: Barbara Skoczowska (przewodnicząca), Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca), Krzysztof Wiak, Paweł Grzegorzczuk i Grzegorz Pastuszko.

W piśmie z 28 sierpnia 2024 r. sędzia Marek Motuk wniósł w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. w zw. z art. 10 § 1 i art. 29 § 24 u SN. o wyłączenie od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 31/24 sędziów Sądu Najwyższego: Barbary Skoczowskiej, Eugeniusza Wildowicza i Pawła Grzegorzczuka, zaznaczając, że wskazani sędziowie w październiku 2022 r. podpisali oświadczenie, w którym wyrazili pogląd, iż wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego powołani na wniosek KRS ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. pozbawieni są przymiotu niezależności i niezawisłości i z tego względu ich udział w składzie orzekającym w każdym wypadku skutkuje nienależytym składem sądu i nieważnością postępowania i w związku z czym odmawiają orzekania z osobami powołanymi do Sądu Najwyższego w takiej procedurze. Wnioskodawca nadmienił, że podpisane pod oświadczeniem osoby, w tym wskazane we wniosku, powołały na uchwałę połączonych Izb Sądu Najwyższego – Izba Cywilna, Karna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-4110-1/20, która w ich ocenie ma moc wiążącą zasady prawnej. W ocenie autora wniosku wymienieni sędziowie wyrażając przytoczony wyżej pogląd jednoznacznie wykazali, iż nie posiadają przymiotu bezstronności niezbędnego do obiektywnego rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 31/24 - jak też jakiegokolwiek sprawy dotyczącej sędziego Sądu Najwyższego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, albowiem każdego sędziego powołanego w tej procedurze a priori uważają za pozbawionego cech niezawisłości i bezstronności, niezależnie od okoliczności towarzyszącym jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu oraz realiów konkretnej sprawy.

Pismem z 24 września 2024 r. zatytułowanym „wyjaśnienia do sprawy o sygn. akt I ZO 136/24”, SSN Barbara Skoczowska ustosunkowała się do treści wniosku złożonego przez SSN Marka Motuka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: Barbary Skoczowskiej, Eugeniusza Wildowicza i Pawła Grzegorzcyka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 31/24, należy uznać za zasadny.

W postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy. Może to nastąpić, gdy zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem wylosowanego sędziego z mocy prawa (iudex inhabilis), lub gdy wniosek o wyłączenie złoży strona wskazując na zaistnienie okoliczności, o których mowa w art. 41 § 1 k.p.k., albo gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia.

Wniosek został zatem złożony przez osobę uprawnioną - stronę postępowania w sprawie I ZB 31/24, sędziego SN Marka Motuka.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

Przedstawione przez SSN Marka Motuka okoliczności, w zestawieniu z przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie I ZB 31/24, prowadzą do wniosku o uzasadnionej wątpliwości co do bezstronności sędziów, mających ją rozstrzygnąć. Pomędzy podnoszonymi okolicznościami, mającymi charakter rzeczywisty i obiektywny, a rozstrzygnięciem sprawy I ZB 31/24 zachodzi zatem związek funkcjonalny, pozwalający wyprowadzenie z nich wniosku o istnieniu uzasadnionej wątpliwości co do braku bezstronności sędziów wskazanych we wniosku.

Sędziowie których dotyczy wniosek o wyłączenie podpisali się pod upublicznionym oświadczeniem z października 2022 r., w którym wyrazili jednoznaczny i generalny pogląd, iż wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego powołani na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej

Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, pozbawieni są przymiotu niezależności i niezawisłości i z tego względu ich udział w składzie orzekającym w każdym wypadku skutkuje nienależytym składem sądu i nieważnością postępowania. Z tego też względu wyrazili stanowisko, iż nie będą orzekać w składach z udziałem sędziów Sądu Najwyższego powołanych w wadliwej procedurze.

Należy zatem uznać, że w sprawie zachodzi uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziów, w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k., in concreto. Wątpliwość ta jest konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2012 r., sygn. akt III KK 214/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 4).

Wymóg bezstronności sędziego należy rozumieć zarówno w aspekcie braku przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń, jak i konieczności obiektywnej bezstronności sądu, który winien dawać wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2018 r., sygn. akt III KK 244/17, LEX nr 2433068).

Sędziowie, których dotyczy przedmiotowy wniosek, wyrażając w oświadczeniu z października 2022 r. wskazany tam pogląd, jednoznacznie wykazali, iż nie posiadają przymiotu bezstronności niezbędnego do obiektywnego rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 31/24.

W uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 lipca 2004 r., sygn. akt. SK 19/02, OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 67, wskazano, że instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]

